

INFORMAČNÍ
A ODBORNÝ
ČASOPIS

(NEJEN)
PRO SOCIÁLNÍ
PRACOVNÍKY

SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK 1

Jaro | 2023

ROČNÍK I.

49,50Kč | 2 €

www.apsscr.cz

5 Reflexivní já sociálního
pracovníka

Kateřina Mikulcová

12 Představujeme členy
redakční rady

Petra Cibulková

dlouhodobé soužití. Vzala jsem si na ni telefonický kontakt a poskytla alespoň minimální krizovou intervenci. Klientka odešla a mně začal telefonický maraton. Nejprve jsem kontaktovala exekutorský úřad s dotazem, zda je ještě nějaká cesta k řešení, i když jsem ji sama příliš neviděla. Odpověď byla nekompromisní ne. Obrátila jsem se na sociální odbor podle místa trvalého pobytu klientky, věděli o ní, podali společně žádost o pronájem bytu, ale v tuto chvíli pro ni nemohli více udělat. Požádala jsem o popis sociální situace a způsobu dosaďadního řešení, který by mohl podpořit mé další kroky. Potřebovali jsme co nejrychlejší řešení. Obrátila jsem se na odbor bytového fondu hlavního města Prahy, který spravuje i krizové byty pro mimořádné situace. Situaci klientky jsem vnímala jako krizovou, a to nejen s ohledem na zimní období, ale především na věk klientky, její zdravotní stav a dokreslení životního příběhu. Po dlouhém jednání jsme došli ke shodě. Klientce byl v průběhu jednoho týdne pronajat krizový byt a následně byt pro seniory. Byla zintenzivněna spolupráce se sociální pracovníci sociálního odboru v oblasti podpory v bydlení a řešení dluhové problematiky. Pravidelně jsme si předávali informace. Bohužel se klientce vrátilo onkologické onemocnění a půl roku po prvním setkání se mnou zemřela. Zemřela v klidu, dožila v domácím prostředí, smířená se svým životem.

Je něco, co byste chtěla ve své práci zlepšit?

Především je to výše zmíněná prestiž a osvěta o sociální práci a její důležitosti. Pokud to bude možné, budu se věnovat a spolupodílet na rozvoji sociální práce v Praze a při součinnosti s ostatními kraji i napříč ČR. Zároveň bych ráda byla dobrou metodickou podporou sociálních pracovníků a sociálních kurátorů v Praze tak, aby se na mě i nadále s důvěrou obraceli při řešení složitých případů, ale i s chlouboou, jak se jim daří vykonávat a rozvíjet svou práci.

Co pro vás znamená ocenění za významný přínos v oblasti sociální práce?

Ocenění, které jsem obdržela, je pro mě stále ještě překvapením. Snažím se svou práci dělat dobře. Opravdu si jej velmi vážím, cítím se poctěná ohodnocením a vnímáním své práce. Zároveň je takové ocenění částečně zavazující a podporuje mou touhu pokračovat a i nadále prezentovat a prosazovat sociální práci jako důležitou součást veřejného zájmu, jako nezbytný nástroj sociální politiky a sociální pracovníky jako nepostradatelné profesionály, bez kterých nemůže systém sociální podpory a pomoci fungovat. ■

Zvyšování kompetencí pracovníků sociálních služeb i samotných seniorů

APSS ČR finalizuje realizaci několika projektů, které se zaměřují na vzdělávání zaměstnanců sociálních služeb a seniorů, a to v oblasti zvyšování kompetencí pracovníků sociálních služeb i samotných seniorů v problematice násilí a také v oblasti digitálních kompetencí.

Ing. Simona Matějková

projektový manažer, APSS ČR

PROTI NÁSILÍ V PÉČI O SENIORY

Prvním z těchto projektů je Proti násilí v péči o seniory (2020-1-CZ-01-KA202-078332). Tento projekt realizuje APSS ČR v konsorciu partnerů ze Španělska, Francie a Rakouska od roku 2020. Tématem tohoto projektu je, jak už jeho název napovídá, násilí v sociálních službách s akcentem na pobytové sociální služby. Problém násilí v mnoha jeho podobách je přítomen i v péči o seniory a jak ukazují mnohé studie a analýzy, je to problém, se kterým se potýkají země napříč Evropou. Násilí může mít mnoho podob, jako je špatné zacházení, špatné chování, gesta a bohužel někdy také činy. K projevům násilného chování může docházet z několika důvodů. Můžeme zmínit například lidské selhání, organizační a provozní změny/nastavené procesy práce, ale také se může jednat o důsledek nemoci či psychické problémy samotných klientů. Násilné chování s sebou přináší mnoho důsledků od zdravotních problémů, přes behaviorální problémy až po narušení kognitivních funkcí a schopnosti učit se novým věcem. Existuje také řada rizikových faktorů, které mohou násilí a násilné situace podněcovat, zde můžeme mluvit například o nefunkčních rodinných vztazích, nedostatku podpory, špatné fyzické a psychické kondici, nedostatku finančních prostředků na úhradu potřebné péče a mnoho dalších. Je těžké násilí a násilné situace při péči omezit, jak ale říká Jiří Horecký: „Co můžeme a musíme udělat, je identifikovat a poté tomu co nejdříve zabránit, aby se prevalence násilí v sociálním sektoru snížila na co možná nejnižší úroveň.“ Abychom dosáhli těchto cílů, je zapotřebí zkušený a kvalitní personál. Potřebujeme, aby chápali, co je to násilí a zneužívání, jak k němu může dojít, co dělat, když se o něm dozvíme nebo i když

máme jen podezření. Při tvorbě vzdělávacího programu jsme nebrali v potaz pouze výzvy identifikované v existujících studiích a analýzách, ale také potřeby samotných zaměstnanců sociálních služeb a managementu. Na tvorbě vzdělávacího programu se podíleli odborníci ze čtyř evropských zemí, kteří disponují mnohaletými zkušenostmi a znalostmi z oblasti poskytování sociálních služeb a péče. Nyní vám můžeme představit vzdělávací Proti násilí v péči o seniory, které se obecně zaměřuje na tři oblasti:

- prevence násilí;
- detekce a odhalení násilí a
- reakce na násilí a obrana proti němu.

Vzdělávací program vznikl ve dvou formách – prezenční a online (e-learning). Obě formy vzdělávání jsou rozděleny do tří modulů:

1. Seznámení s tématem násilí v sociálních službách
2. Lepší porozumění násilnému chování v souvislosti se stárnutím, potřebami a očekáváními
3. Jak reagovat na násilné chování, zneužívání a mikrotýrání

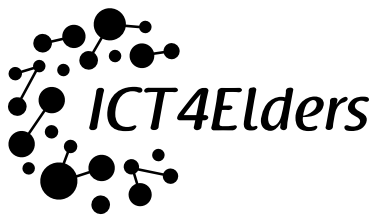
Prezenční forma vzdělávání je určena pro sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, zdravotnické pracovníky a management pobytových sociálních služeb. Naopak e-learning je vhodný pro všechny zaměstnance v sociálních službách pro získání prvních znalostí v této problematice. E-learning je dostupný na platformě EdApp a je plně v českém jazyce.

Jsmo hluboce přesvědčeni, že tento vzdělávací program pomůže zvýšit kvalitu poskytované péče a život klientů, ale také personálu působícího v sektoru sociálních služeb.

ICT4ELDERS

Projekt ICT4Elders (2020-1-CZ-01-KA204-078197) realizuje APSS ČR spolu s dalšími partnery z České republiky, Řecka, Německa a Lucemburska. Konsorcium partnerů se rozhodlo tímto

projektem reagovat na rychlou digitální transformaci, která nabízí členským státům Evropské unie jedinečnou příležitost. Studie Evropské komise „The Silver Economy Study“ odhaduje, že do roku 2060 alespoň jeden ze tří Evropanů bude ve věku více než 65 let. Podle Eurostatu (2020) žilo v roce 2019 v Evropské unii 90,5 milionu osob ve věku 65+, to představuje zhruba 20 % obyvatel EU27. V příštích desetiletích se předpokládá nárůst tohoto podílu na 30 %. Rostoucí počet seniorů vyvolává řadu společenských výzev a digitální propast mezi generacemi je jednou z nich. Zároveň studie Eurostatu „Ageing Europe: looking at live of older people“ uvádí, že dvě pětiny osob ve věku 65–74 let nikdy nepoužily počítač. Nedávná pandemie covidu-19 digitální propast ještě více prohloubila, což může vést nejen k digitálnímu, ale také sociálnímu vyloučení seniorů. V rámci realizace projektu partneři v jednotlivých zemích provedli analýzu dostupných zdrojů a dat a řadu aktivit přímo se seniory, pracovníky v sociálních službách a rodinnými příslušníky (rozhovory, dotazníkové šetření, sociální experiment). Z těchto aktivit vyplynulo, že si senioři uvědomují důležitost a význam digitálních technologií, ale nedomnívají se, že by jejich nízká znalost v této oblasti

nějakým způsobem omezovala nebo významně ovlivňovala jejich životy, přesto však účastníci jednotlivých aktivit byli poměrně otevření a ochotní zlepšovat své digitální dovednosti a kompetence. Zdá se však, že pracovníci v sociálních službách a rodinní příslušníci mají na věc jiný pohled, a domnívají se, že většina seniorů nevyužívá možnosti, které jim digitální technologie, potažmo internet mohou nabídnout.

Konsorcium partnerů se rozhodlo vytvořit program pro seniory, který jim poskytne příležitost pro růst, aktivní stárnutí a začlenění se do společnosti. Vytvořený kurz seznamuje seniory se základy nástrojů ICT a poskytuje odpovědi na otázky jako: Co je to elektronické zařízení: Jak se mohu připojit k internetu? Které webové stránky mohu využít pro své zdraví, zábavu, online nákupy a další? Jak mohu řešit

problémy s podvody na internetu? Jak rozzeznat a jak se vyhnout dezinformacím? Toto jsou otázky, které seniorům zodpoví vzdělávání ICT4Elders – Podpora ICT znalostí seniorů. Senioři mohou kurz absolvovat sami přes online platformu, nebo můžete v této oblasti edukovat pracovníky sociálních služeb, kteří získají také Průvodce vzděláváním pro lektory a mohou pak vést ve svém zařízení sezení se seniory a získané znalosti jim předat a ukázat v praxi. Celý program obsahuje také řadu praktických příkladů k procvičení a osvojení užívání digitálních technologií. Vzdělávací kurz je tvořen třemi samostatnými moduly:

1. Zařízení, internet & aplikace
2. Online komunikace, zábava & zdraví
3. Online bezpečnost

Každý modul se skládá z několika lekcí a tempo učení si volí senior sám. Nedávná pandemie covidu-19 ukázala, že podpora vzdělávání seniorů v této oblasti je více než na místě, abychom eliminovali riziko sociální izolace seniorů, ale také aby senioři byli schopni „držet krok“ s tak rychle se rozvíjícím digitálním světem, byli schopni využívat možnosti, které nám tento svět nabízí, a uměli samostatně řešit problémy, které s sebou přináší. ■

Informace o obou projektech, vč. odkazů na e-learningové platformy naleznete na stránkách APSS ČR v sekci Projekty (Proti násilí v péči o seniory, Promoting ICT knowledge for the elderly).

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Otázky a odpovědi: Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení je nepojistná sociální dávka, kterou vyplácí Úřad práce ČR. Jejím prostřednictvím stát přispívá rodinám nebo jednotlivcům s nízkými příjmy na krytí nákladů na bydlení. Příspěvek na bydlení je současně dávkou testovaná na příjem, to znamená, že to, jestli na ni vznikne nárok a jaká bude její měsíční výše, se odvíjí od příjmů dané domácnosti nebo rodiny.

Kateřina Beránková

tisková mluvčí,
Úřad práce ČR

Za celý loňský rok vyplatil Úřad práce ČR více než 2 miliony příspěvků na bydlení v celkovém objemu přes 8,5 mld. Kč (jen v prosinci to bylo 228 tisíc dávek v objemu přes 1 mld. Kč). V meziročním srovnání se jedná o nárůst v počtu vyplacených dávek o 16 % za celý rok. Do celkových dat se tak výrazně promítla aktuální situace

související se zdražením energií, kdy stát prostřednictvím této dávky pomáhá těm, kteří to prokazatelně potřebují.

Kdo má nárok na příspěvek na bydlení?

Žádost o dávku si může podat kdokoli a ÚP ČR je povinen ji přijmout. To, jestli žadateli vznikne nárok, pak bude záležet na tom, jestli splňuje zákonem stanovené podmínky. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník, nájemce nebo pod-

nájemce celého bytu či domu, jestliže 30 % jeho příjmu a příjmu všech společně posuzovaných osob – tedy všech, kteří společně s žadatelem o příspěvek na bydlení byt užívají a společně uhradí náklady na své potřeby – nestačí na pokrytí nákladů na bydlení. Jednodušeji řečeno – pokud 30 % příjmů nestačí na zaplacení nájmu a nákladů souvisejících s bydlením. Přičemž se do těchto příjmů nezapočítává příjem ze závislé činnosti nezaopatřených dětí. Pro rok 2023 má nárok na příspěvek na bydlení také vlastník stavby pro individuální či rodinnou rekreaci, který ji užívá k trvalému bydlení. Tedy třeba i chatu. Za vlastníka je rovněž považovaná osoba užívající byt na základě služebnosti (forma věcného břemene).